

naponta jó néhány kilométert. Kevés helyen rendelkezünk még megfelelő szociális épületekkel: munkásmelegedőkkel, öltözőkkel és fürdőkkel. Fogatgazdaságaink gazdaságos üzemeltetésének csak alapjait raktuk le az eddig épült épületekkel: még sok istálló, műhelyépület, kezelési épület és főleg kocsislakás hiányzik ahhoz, hogy a kérdést megnyugtató módon rendezzük. Van az országban jó néhány olyan csemetekert, ahol az üzemeltetéshez szükséges minimális épület sem áll rendelkezésre, s hiányát érezzük még sok egyéb üzemi épületnek is. Sok műszaki kérdésünk is megoldatlan még: típusterveink jelentős része módosításra vár, a területünkön nélkülözhetetlen szétszedhető („hordozható“) épületek szerkezetének megválasztása terén eddig vajmi keveset tettünk. Javítanunk kell a műszaki tervezés és a kivitelezés színvonalán is: *jobb tervekkel és rövidebb kivitelezési idővel kell megoldani építkezéseinket.* Sürgős tennivalóink vannak a beruházások gazdaságossá tétele terén is, elsősorban a beruházási cél és az épület kapacitásának helyes megválasztásánál és főleg az épület elhelyezésénél, telepítésénél. Sokáig sorolhatnám még jelenlegi munkánk hiányosságait, de talán ennyi is elég annak érzékeléséhez, hogy a munka dandárja még előttünk áll.

Tíz év nem nagy idő, mégis nagyjelentőségű volt a magyar erdőgazdaság történetében. Az utóbbi öt esztendő alatt megépült lakások, munkásszállások, üzemi és szociális épületek mind egy-egy téglát jelentettek a magyar erdőgazdaság épületéhez. A munka — fenti hiányosságok ellenére is — nem volt hiábavaló: ha nem is sikerült maradéktalanul megoldani az erdőgazdaságok magasépítési feladatait, mégis jelentős lépéssel jutottunk közelebb ezen a téren is a kitűzött célhoz, a fejlett magyar erdőgazdaság megteremtéséhez.

Erdőfeltárásunk 10 éve

PANKOTAI GÁBOR
erdőmérnök

Az erdész valódi termelő munkája az erdőművelés, a kihasznált faanyag állandó pótlása és az erdő termelőképességének folytonos növelése. Mivel az erdőhasználat módját és mértékét a jelentkező faszükséglet mellett a kitermelésre kerülő faanyag elszállíthatósága szabja meg, a szállítási feltételek helyileg és ebből következőleg módszerileg is meghatározzák a használatokat és így közvetve az erdőművelési feladatok jórészét is. Legerőteljesebben a hegyvidéki erdőkben jelentkezik ez, ahol a szállítási nehézségek hatványozottak. A kapitalizmus éveiből a meglévő utak és vasutak mellett reánk maradt összevont tarvágások fényes bizonyítékai ennek.

Ezért a felszabadulás után erdészeti vezetésünk a szállító pályák építésének szorgalmazásával nemcsak az olcsó és időjárásbiztosabb szállítást kívánta megoldani, hanem igyekezett a használatokat olyan irányba terelni, ami az erdőművelés szabta okszerű követelményeknek is megfelel és lehetőséget nyújt a belterjesebb erdőgazdálkodásra. Ennek következtében az „erdészeti szállító berendezések“ építése magasabb rendű munkává, az erdő feltárásává szélesedett ki.

A rendszeres feltárási munka elé 1945 előtt a kizsákmányoló rendszer elháríthatatlan akadályokat emelt. Az erdőgazdálkodás és ezen belül az erdőgazdasági szállításszervezés szempontjából is összefüggő erdőtömböket

a magántulajdon mozaikká darabolta és az egyes erdő-mozaikokat eltérő gazdasági elvek szerint kezelték. Az erdőbirtokosok jórésze nem volt hajlandó hosszúlejáratú beruházásokra áldozni, hisz őket csak az erdőből közvetlenül kisajtolható jövedelem érdekelte.

Felszabadulásunk pillanatában a nép tulajdonába került erdőgazdaság az alábbi szállító berendezésekkel rendelkezett:

210,4 km	kőburkolatú út
22,9 km	kiépített földút
524,2 km	gépvoztatású erdei vasút
107,4 km	lővoztatású erdei vasút

Az utak jelentős része a főurak kedvtelési és vadászati céljaira készült, míg a vasutakat túlnyomórészt tőkés fakereskedő cégek építették az exploiációs gazdálkodás kiterjesztésére. Erdészetünknek a reá maradt feltérési feladatok megoldására sem műszaki, sem tervezési felkészültsége nem volt.

Felszabadulásunk utáni első évek főleg a megrongált berendezések újjáépítésével, a hiányzó műszaki felkészültség megteremtésével és nem utolsó sorban a megfelelő szakemberek összegyűjtésével teltek el.

Régi és új útvonal-vezetés

Feltérásunk nagyobb méretű megindulásának időpontja a tervgazdálkodás bevezetésével esik egybe. A nép állama a tervgazdálkodás során tetemes összegekkel segítette az erdőgazdaságot, a szovjet tapasztalatok és nem utolsó sorban a szovjet útépítő gépek segítségével pedig lehetővé tette, hogy a pénzüsszegeket gyümölcsözően felhasználhassuk.

Mivel erdőgazdálkodásunk természetének és a hazai erdők terep- és faállomány viszonyainak a gépjármű szállítás jobban megfelel, a kormányzat az erdei út építésére helyezte a fősúlyt. Ahol az erdei vasúti megoldás jobb eredménnyel kecsegtetett, nem vetette el az erdei vasutak építésének gondolatát sem. Különösen vonatkozik ez a már kiépített vasutak meghosszabbítására. Tízéves feltérő út- és vasútépítésünket a következő táblázat mutatja:

A berendezés megnevezése	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	Összesen
	kilométer										
erdei út	—	—	3,0	28,2	21,9	32,3	21,7	46,5	28,5	36,3	218,4
erdei vasút	—	—	7,8	0,9	—	0,7	—	34,7	8,0	5,2	57,3
összesen :	—	—	10,6	29,1	21,9	33,0	21,7	81,2	36,5	41,5	275,7

A munkánk folyamán 1 409 000 m³ földet mozgattunk meg, ami — ha tekintetbe vesszük, hogy jórészt a legmagasabb (V—VII) talajosztályokban dolgoztunk — igen tetemes mennyiség. A 218,4 km utat 63 százalékban már kőburkolattal láttuk el. E létesítményekhez sokszáz kisebb-nagyobb műtárgy és több kilométer összes hosszúságú kőtámfal épült, melyeknek létesítési költsége az alépítmény létesítési költségének mintegy 12 százalékára tehető.

A puszta számok összehasonlítása s meggyőző a jelentős erdőfeltárási munkáról, amit a múlttal szemben felszabadulásunk óta elvégeztünk. A 233,4 örökölt utunkkal szemben csupán 8 év leforgása alatt 218,4 km-t építettünk.

A számok azonban nem tükrözik a minőségi fejlődést. Alábbiakban röviden ezzel kívánok foglalkozni.

A tervezést ma már az erdőgazdasági feltárási út tervezésében jártas tervező gárda látja el, akik az erdőgazdasági kezelésben álló legnehezebb hazai terepek műszaki feladatainak megoldására is egyedülálló tapasztalattal rendelkeznek.

Az erdőgazdálkodás céljainak megfelelő műszaki tervezésen túl súlyponti kérdéssé vált a *gazdasági tervezés*, amely biztosítja, hogy a népgazdaság millióit a leghatékonyabban ruházzuk be. A munkák első szakaszában a közvetlenül jelentkező és főleg nem távlati feladatokat oldottuk meg. A tervezés fokozottan eltolódott a távlati célok, a minőségi erdőművelési munkák elvégzését elősegítő feladatok felé, hogy ezzel is biztosítsa meglévő erdőállományunk termelőképességének gyarapítását. Ma már fel vagyunk készülve arra, hogy a gazdasági tervezés fokozottabb követelményeivel is megbírkózzunk.

A műszaki tervezés során a régi tervezés elveit átszűrtük és az út vonalvezetésében a gépi vonóerő követelményeihez igazodtunk (*lásd 1. és 2. sz. kép*). Az ívek és egyenesek bátrabb alkalmazásával mutatkozó nagyobb földmozgatást a terephez simuló elasztikus görbék (*klotoid*), részletesebb tömegeloszlás és földszállítási organizáció segítségével küszöböljük ki.

A műtárgyaknál a felszabadulás előtt az erdőgazdaságokban oly pazarlóan alkalmazott faszervezeteket elvetettük és a helyi kőanyagokból vagy előgyártott beton elemekből készült időálló szerkezetekkel váltottuk fel. Figyelembe vettük a létesítmény esztétikai hatását is. Hazánk aránylag csekély erdővel rendelkezik, s ez a faanyag-ellátáson felül népünk egészségügyi és turisztikai igényeit is szolgálja. Helytelen lenne hazánk gyöngyszemeit képező erdővidékeinket rosszhatású művekkel elcsúfítani. Ezért mind pályáink vonalvezetésénél, mind a műtárgyak tervezésénél alkalmazkodtunk a környezet hatásához.

A feltárási építményeket ma már gondosan szervezett saját vállalatunk kivitelezzi. Sokat köszönhetünk annak a segítségnek, amit a Szovjetunió a buldozer földmunka gépekkel nyújtott. Ezen az úton ismerkedtünk meg

A szilvásváradi út tótfalusi-völgyi szakasza

1949-ben a gépesített földmunka technológiájával és e gépek tették lehetővé a munka erőteljes kibontakozását.

A földmunka gépeket a magasabb talajosztályok és kőbányák fejtésére szolgáló pneumatikus fúróberendezések és földszállító eszközök sora egészíti ki.

A burkolási és földmunkák előrehaladása között mutatkozó különbség a földmunkák nagyobb gépesítési fokával magyarázható. Áthidalását elsősorban a burkoló munkák végzéséhez szükséges gépek számának növelésével érhetjük el.

A szorosan vett feltáró berendezéseket még fővasúti iparvágányok, magas- és oldalrakodók egészítik ki, melyeknek célja különösen a fülledékeny faanyag folyamatos szállításának biztosítása és a nehéz emberi munka kiküszöbölése.

A felszabadulásunk óta az erdőfeltárás terén elért eredmények alapján nyugodtan bízhatunk abban, hogy a Minisztertanácsnak az erdőgazdaság fejlesztéséről szóló határozatában nekünk kijelölt még nagyobb feltárási feladatokat is meg fogjuk valósítani.